

Юрій МАТЕЛЕШКО

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»

Особливості культурно-освітнього співробітництва України та Литви з 2022 р.

Співпраця між Україною та Литвою у сферах освіти та культури після 24 лютого 2022 р. була дещо скоригована відповідно до викликів повномасштабної російсько-української війни. Суттєвим фактором, який вплинув на це співробітництво, стало прибуття в Литву відносно великої кількості (понад 77 тис.) біженців з України. У зв'язку з цим, а також з необхідністю тіснішої співпраці в умовах війни з країною-партнером, посилюється культурна дипломатія України в Литві. У зв'язку із перебуванням українських біженців на території Литви виникла потреба забезпечити їх відповідними освітніми послугами. Так, у містах Вільнюс, Клайпеда та Каунас були створені приватні школи з українською мовою викладання. Також з'явилися українські класи у деяких державних школах Литви (Клайпеда, Шяуляй). Понад 600 українських вчителів, які тимчасово перебувають на території країни, були працевлаштовані в литовських школах. Литва надала можливість українським студентам, що опинилися в країні після повномасштабного вторгнення РФ, продовжити навчання в литовських вишах та отримувати відповідні стипендії. Відбувається активізація культурної дипломатії України в Литві, спрямованої на популяризацію української історії, мистецтва, традицій тощо. Свідченням цього, зокрема, є відкриття в литовських музеях численних виставок, пов'язаних з Україною. Аудіогіди українською мовою були впроваджені у провідних музеях Литви та популярних туристичних маршрутах. З ініціативи перших леді України та Литовської Республіки в червні 2022 р. у Вільнюсі було відкрито перший в країнах ЄС культурно-освітній простір – Український центр, в якому протягом першого року його діяльності було проведено понад 1700 різноманітних культурно-освітніх заходів.

Ключові слова: *Україна, Литва, двостороннє співробітництво, освіта, культура, культурна дипломатія.*

Nataliia RIABININA

The Institute of Food Resources of the National Academy of Agrarian Sciences

The Role of the Profile Book in the Professional Development of a Qualified Specialist in Latvia and Ukraine

In the modern world, where information is rapidly updated, knowledge becomes the most valuable resource. A future qualified specialist, regardless of location (European Union country or Ukraine) and chosen field of activity, must have a solid theoretical base and broad practical skills that will help him adapt to the realities of today. Profile education in Latvia and Ukraine is considered a type of differentiated learning, thanks to which all conditions are created for the training of high school students in accordance with their professional self-determination, taking into account the interests, abilities and personal qualities of students. Let's consider the structures of profile education in Latvia and Ukraine. The main areas of profiling are aimed at

multi-vector development of high school students, namely; social and humanitarian, natural and mathematical, technological, artistic and aesthetic, sports and philological, which is Ukrainian profile education. In the process of learning and development, an indispensable assistant is a profile book – a source of knowledge that serves as a guide for professional development. A profile book, not just a collection of information – is a systematic presentation of the most important aspects of a certain specialty. It contains fundamental knowledge necessary to understand the basics of the profession, as well as practical advice and techniques that can be applied in real work situations. A profile book motivates and directs to constant learning, revealing that professional development is a continuous process that requires resilience, self-discipline, purposefulness, curiosity and a desire to improve. Famous people and successful entrepreneurs emphasize the importance of reading profile literature. Such as Elon Musk or Bill Gates, emphasize that it was profile books that helped them form their vision of business and find non-standard solutions. It is important for a future specialist not to be limited to just one source of knowledge. Reading different specialized books, comparing methods and approaches helps to develop your own style of work, find unique solutions and become a true expert in your field.

Keywords: *specialized education, specialized book, source of knowledge, qualified specialist.*

Krišs KAPENIEKS
Latvijas universitetas

**Ukraina ir ukraiņiečiai Ukrainos
nepriklausomybės kovų metu (1918–1919)
Ukrainos latvių centrinio komiteto atstovo
Kristapo Bachmanio akimis**

Pranešime analizuojamas istorijos šaltinis – latvių visuomeninio darbuotojo Kristapo Bachmanio (Kristaps Bahmanis) atsiminimai „Latviai Ukrainoje 1917–1919 metais“ („Latvieši Ukrainā 1917.–1919. gados“), išleisti latvių kalba 1926 metais Rygoje. Latvių teisininkas Kristapas Bachmanis (1867–1942) Pirmojo pasaulinio karo metais buvo Latvių pabėgėlių išlaikymo centrinio komiteto valdybos narys. Po vilties praradimo į Rusijos demokratizaciją tapo Latvių laikinosios tautinės tarybos valdybos nariu, buvo paskirtas tarybos atstovu prie Ukrainos Centrinės rados, 1918 m. sausį atvažiavo į Kijivą. Jis tapo liudininku Ukrainos kovai už nepriklausomybę. Bachmanis pergyveno pirmąjį Kijivo užėmimą bolševikais, po to – Vokietijos ir Austrijos-Vengrijos okupaciją, Ukrainos Valstybės įkūrimą. 1918 m. rugpjūčio mėnesį Ukrainos latvių centrinis komitetas buvo Ukrainos Valstybės pripažintas veikiantis konsulato statusu. Jo pagrindinis uždavinys buvo išduoti pasus Latvijos pabėgėliams, gyvenantiems Ukrainos teritorijoje, apginti jų interesus, tuo tarpu išsaugojant juos nuo pašaukimą Ukrainos kariuomenėje arba Ukrainą okupuojančiose kariuomenėse (bolševikų Raudonojoje Armijoje, Pietryčių Rusijos ginkluotose pajėgose). Po Direktorijos įkūrimo Bachmanis 1918 m. gruodį Latvijos Respublikos Laikinosios vyriausybės paskirtas oficialu atstovu Ukrainoje. Po antrojo Kijivo užėmimą bolševikais slapstėsi, o Kijivą užvaldant Pietų Rusijos ginkluotomis pajėgomomis, grįžo ten ir bandė apsaugoti latvių pabėgėlius nuo baltųjų propagandos, kuri skelbė visus latvius esant bolševikus. Po šios kariuomenės atsitraukimą jis evakavosi kartu su